

Terugkoppeling
marktpartijen
marktconsultatie

Inkopen armaturen
gemeente Oss

Met kenmerk TN545436

Versie 24-10-2025

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
2.	Algemeen beeld	4
3.	Thema MKI	4
3.1	Bekendheid en ervaringen	4
3.2	Kansen.....	4
3.3	Risico's en aandachtspunten	4
3.4	EPD-moment	5
4.	Thema HNN Infra	6
4.1	Bekendheid	6
4.2	Aandachtspunten.....	6
5.	Thema SDG's	7
5.1	Meerwaarde.....	7
5.2	Aandachtspunten.....	7
6.	Thema Planning.....	8
7.	Overige suggesties uit de markt.....	8
8.	Vervolg	8

1. Inleiding

De gemeente Oss bereidt een aanbesteding voor de levering van circa 1.500 paaltoparmaturen voor de openbare verlichting. Doel van de marktconsultatie was het ophalen van kennis, ervaringen en suggesties uit de markt, met nadruk op duurzaamheid en uitvoerbaarheid van de aanbesteding.

Er zijn in totaal 8 reacties ontvangen van marktpartijen. De inzichten uit deze consultatie zijn geanonimiseerd en samengevat in dit document.

2. Algemeen beeld

- De meeste partijen zijn bekend met MKI en/of LCA en zien het als een logisch gunningscriterium.
- De meerderheid waardeert dat Oss inzet op duurzaamheid als serieus criterium, maar wijst ook op de noodzaak om het proces uitvoerbaar te houden.
- Een aantal partijen benadrukt dat de aanbesteding niet te complex moet worden gemaakt door te veel criteria toe te voegen.

3. Thema MKI

3.1 Bekendheid en ervaringen

Alle partijen zijn bekend met MKI. Uit de reacties blijkt echter dat het kennisniveau sterk varieert: sommige partijen hebben slechts globale kennis van de methode, terwijl anderen beschikken over ruime ervaring en een duidelijk onderbouwde visie op de toepassing ervan in aanbestedingen. Deze verschillen zijn relevant bij het bepalen van de mate van complexiteit en begeleiding die in de aanbesteding wenselijk is.

3.2 Kansen

Partijen koppelen verschillende kansen terug rondom de inzet van MKI als gunningscriterium:

- MKI biedt een objectieve en transparante basis voor het vergelijken van inschrijvingen.
- Het stimuleert duurzame innovatie en zorgt voor een gelijk speelveld tussen leveranciers.
- Door MKI mee te wegen, krijgt duurzaamheid een structurele en meetbare plek in de gunningssystematiek, naast prijs en kwaliteit.
- Enkele partijen geven bovendien aan dat MKI bijdraagt aan een duidelijker gesprek over milieu-impact tussen opdrachtgever en markt.

3.3 Risico's en aandachtspunten

Partijen signaleren verschillende risico's en aandachtspunten bij het gebruik van MKI als gunningscriterium. Daarbij valt op dat de reacties niet altijd in dezelfde richting wijzen en dat verschillen in kennisniveau hierin zichtbaar worden.

Eén partij merkt op dat MKI onvoldoende zicht zou bieden op de volledige levenscyclus. Deze aanname is niet correct: de MKI-methodiek is juist ontwikkeld om, op basis van een LCA-analyse, de milieu-impact over de gehele levenscyclus inzichtelijk te maken.

De belangrijkste risico's en aandachtspunten die zijn benoemd, zijn:

- Er is **onzekerheid over de wijze van verificatie**: partijen geven aan dat onduidelijkheid over wie controleert (intern of extern) en welke marges worden gehanteerd, tot discussies of vertraging kan leiden.
- Het opstellen van een **maatwerk-EPD** brengt voor leveranciers aanzienlijke kosten en doorlooptijd met zich mee. Dit kan een drempel vormen voor deelname, vooral bij kleinere inschrijvers. Dit geldt ook voor de verificatie van MKI en EPD: deze brengt kosten en tijdsdruk met zich mee.
- Wanneer verificatie pas na voorlopige gunning plaatsvindt, kan dit leiden tot **vertraging van de gunnings- of startfase**, bijvoorbeeld bij afwijkingen tussen ingediende en geverifieerde waarden.
- Er bestaat een risico op **ongelijke uitgangspunten** bij de berekening van MKI (bijvoorbeeld door verschillen in gebruikte datasets, aannames of afbakening), wat de vergelijkbaarheid tussen inschrijvingen kan bemoeilijken.
- Verschillen in kennisniveau en interpretatie kunnen leiden tot discussies over de juistheid en vergelijkbaarheid van MKI-scores.
- Verschillende partijen wijzen erop dat **internationale ketens en materiaalstromen** niet altijd even transparant zijn, waardoor de betrouwbaarheid van ingevoerde data kan variëren.
- Er is zorg dat **wijzigingen in specificaties tijdens de aanbestedingsprocedure** invloed kunnen hebben op eerder berekende MKI-scores, wat herberekeningen en vertraging tot gevolg kan hebben.
- Sommige partijen zien een risico op beperkte differentiatie tussen inschrijvers wanneer de MKI-scores dicht bij elkaar liggen. De aanbestedende dienst herkent dit risico uit eerdere ervaringen overigens niet.

3.4 EPD-moment

Breed draagvlak voor tweefasenaanpak:

- Bij inschrijving: conceptwaarde of ongeverifieerde MKI.
- Na voorlopige gunning: geverifieerde EPD en definitieve MKI.

4. Thema HNN Infra

4.1 Bekendheid

De bekendheid met HNN Infra onder de geconsulteerde partijen is beperkt en wisselend. Een deel van de partijen geeft aan niet of nauwelijks bekend te zijn met de systematiek of de toepassing ervan binnen aanbestedingen voor openbare verlichting. Andere partijen hebben er globaal kennis van, maar voornamelijk in relatie tot civieltechnische projecten of integrale infrastructurele werken, niet specifiek voor armaturen.

Partijen die wel bekend zijn met HNN Infra, erkennen de meerwaarde van het kader als inspiratiebron voor het borgen van bredere duurzaamheidsdoelstellingen. Tegelijkertijd benadrukken zij dat niet alle indicatoren relevant of praktisch toepasbaar zijn voor de levering van verlichting. Er is brede steun voor een gerichte, proportionele inzet van slechts enkele relevante elementen uit HNN Infra.

Relevante indicatoren

Er is een duidelijke voorkeur voor het selectief toepassen van indicatoren die aansluiten op de productcategorie en invloedssfeer van de leverancier. De volgende indicatoren worden door meerdere partijen genoemd als het meest relevant voor deze aanbesteding:

- Losmaakbaarheid – in relatie tot onderhoud, hergebruik en circulariteit van componenten.
- Aanpasbaarheid/ repareerbaarheid van kritische componenten – gericht op levensduurverlenging en beperking van materiaalverbruik.
- Materiaalherkomst en gebruik van gerecyclede materialen – als bijdrage aan reductie van milieu-impact en stimulering van circulaire ketens.

Daarnaast wijzen enkele partijen op de versnellingsaspecten binnen HNN Infra die betrekking hebben op sociale en organisatorische thema's, zoals ketensamenwerking en transparantie. Deze zouden, mits praktisch vertaald, ook waardevol kunnen zijn.

4.2 Aandachtspunten

Partijen benadrukken dat de inzet van HNN Infra doelgericht en proportioneel moet gebeuren om de uitvraag uitvoerbaar te houden:

- Beperk het aantal indicatoren en richt de uitvraag op die aspecten die daadwerkelijk onderscheidend en toetsbaar zijn voor leveranciers.
- Te veel indicatoren kan de aanbesteding onnodig complex maken en leiden tot een onevenredige administratieve belasting.

- Gebruik heldere en gestandaardiseerde methodieken om de indicatoren meetbaar te maken, bijvoorbeeld BRL 2024 (op basis van NEN-EN 45554) voor losmaakbaarheid en repareerbaarheid.
Zorg voor een duidelijke koppeling met de gunningssystematiek: onduidelijkheid over weging of beoordeling kan de toegevoegde waarde van HNN Infra verminderen.

5. Thema SDG's

5.1 Meerwaarde

Meerdere partijen zien duidelijke meerwaarde in het meenemen van de Sustainable Development Goals (SDG's) als aanvullend kader naast MKI. Waar MKI zich primair richt op de milieu-impact van producten, kunnen SDG's helpen om bredere maatschappelijke waarde inzichtelijk te maken en te stimuleren.

Leveranciers geven aan dat de SDG's kansen bieden om ook sociale en ketenbrede duurzaamheidsaspecten zichtbaar te maken die niet altijd terugkomen in MKI-scores. Daarbij wordt gewezen op thema's zoals eerlijke arbeidsomstandigheden, circulaire productieprocessen en innovatie in de keten.

De volgende SDG's worden door de meeste partijen als relevant en toepasbaar beschouwd in relatie tot deze aanbesteding:

- SDG 8 – Eerlijk werk en economische groei (onder andere door aandacht voor sociale werkomstandigheden en ketenverantwoordelijkheid);
- SDG 9 – Industrie, innovatie en infrastructuur (stimuleren van technologische ontwikkeling en slimme oplossingen);
- SDG 11 – Duurzame steden en gemeenschappen (verduurzaming van de leefomgeving);
- SDG 12 – Verantwoorde consumptie en productie (circulariteit, efficiënt grondstofgebruik en ketentransparantie);
- SDG 13 – Klimaatactie (CO₂-reductie en klimaatadaptieve oplossingen).

Volgens partijen kan het opnemen van een beperkt aantal SDG's bijdragen aan een duidelijkere positionering van duurzaamheidsambities en leveranciers prikkelen om hierover actief beleid en initiatieven te tonen.

5.2 Aandachtspunten

Tegelijkertijd geven partijen aan dat het belangrijk is om de inzet van SDG's doelgericht en werkbaar te houden. Zij noemen de volgende aandachtspunten:

- Beperk het aantal SDG's tot een kleine, relevante selectie (bij voorkeur 2 à 3) om de uitvraag helder en uitvoerbaar te houden.

- Vertaal de gekozen SDG's naar concrete, toetsbare kaders of eisen, bijvoorbeeld in de vorm van beoordelingscriteria of een plan van aanpak.
- Besteed aandacht aan de toetsbaarheid binnen internationale ketens. Het kan lastig zijn om sociale en milieuclaims verderop in de keten objectief te verifiëren.

6. Thema Planning

De meerderheid vindt de planning haalbaar, maar vraagt om meer tijd tussen de vragenrondes en inschrijving, en een ruimere termijn voor aanlevering van EPD's.

Ook wordt geadviseerd om een leverdatum voor de eerste batch op te nemen.

7. Overige suggesties uit de markt

- Overweeg TCO naast MKI en prijs.
 - Borg kwaliteit via technische eisen (Zhaga D4i, ENEC+, ISO-certificeringen).
 - Geef duidelijkheid over MKI-controle (wie en hoe).
 - Beperk het aantal aanvullende criteria.
- Besteed aandacht aan refurbishbaarheid en levensduurverlenging.

8. Vervolg

De input uit deze marktconsultatie wordt door de gemeente Oss gebruikt om de aanbestedingsdocumenten verder te verfijnen. Er worden geen rechten ontleend aan deze terugkoppeling.

Namens de gemeente Oss:

Wij danken alle deelnemende partijen voor hun waardevolle bijdragen aan deze marktconsultatie. De inzichten helpen ons om een aanbesteding op te stellen die ambitieus is op duurzaamheid én uitvoerbaar voor de markt.